Nr 37

Skatteutskottets betänkande i anledning av motion angående registrering vid folkbokföringen av personer som inte tillhör Svenska kyrkan.

Motionen

I motionen 1972:847 av fru Jonäng (c) och herr Josefson i Arrie (c) hemställs, att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär sådan ändring av anvisningarna för folkbokföringen att för personer, som inte tillhör Svenska kyrkan, samfundstillhörighet registreras då vederbörande själv lämnar uppgift därom.

Gällande bestämmelser

Enligt 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495) skall för varje inom landet kyrkobokförd person finnas en personakt. Av 17 § nämnda kungörelse framgår bl. a. att personakten skall innehålla uppgift om vederbörande tillhör Svenska kyrkan.

Anteckningar i kyrkobokföringen om tillhörighet till Svenska kyrkan är nödvändiga både till följd av kyrkoböckernas uppgift att tjäna Svenska kyrkans pastoralvård och för bevakningen av de rättsverkningar som är förenade med medlemskap i Svenska kyrkan. Sålunda fordras uppgift om medlemskap dels för rösträtten till kyrkliga val enligt 9 § lagen om församlingsstyrelse (1961:436), dels för bestämmandet av de kyrkliga avgifterna enligt lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör Svenska kyrkan.

Frågans tidigare behandling

1958 års utredning kyrka–stat uttalade i sitt betänkande Folkbokföringen (SOU 1967:16) bl. a. följande:

Att vid utträde ur Svenska kyrkan endast utträdet och icke eventuell ny samfundstillhörighet antecknas å personakten, har på vissa håll betraktats som otillfredsställande, och önskemål har framförts om sådan anteckning. Den ökade immigrationen bl. a. av grekisk-ortodoxa och romersk-katolska trosbekännare som inte inträder i Svenska kyrkan har aktualiserat ett behov av närmare angivande av samfundstillhörighet för att öka möjligheterna för präster m. fl. i sådana kyrkor att få kontakt med dessa invandrare. Det kunde, har man sagt, vara en angelägenhet för samhället att underlätta möjligheterna till andlig omvårdnad om dessa utländska minoriteter. I ett B-läge kan vidare måhända beskattningsrätten komma att utvidgas även till andra trossamfund än Svenska kyrkan, i vilket fall en registrering av tillhörigheten till samfund med s. k. beskattningsrätt kan komma ifråga.

1970 års allmänna kyrkomöte, som även behandlade detta spörsmål i anledning av en motion, hemställde i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 28) om sådan ändring av anvisningarna för folkbokföringen, att för personer som icke tillhör Svenska kyrkan samfundstillhörighet registreras då vederbörande själv lämnar uppgift härom.

Efter remissbehandling har Kungl. Maj:t den 15 januari 1971 överlämnat kyrkomötets framställning och de däröver avgivna remissyttrandena till 1968 års beredning om stat och kyrka att tas i övervägande vid utredningsuppdragets fullgörande.

1968 års beredning om stat och kyrka har i sitt betänkande Samhälle och trossamfund (SOU 1972:36) föreslagit, att huvudmannaskapet för lokal folkbokföring skall föras över till borgerligt organ. Beredningen har också utarbetat en annan form för registrering än den nuvarande församlingsregistreringen, som dels kan vara tillämplig för Svenska kyrkans församlingsregistrering under den tid kyrkans särskilda offentligrättsliga ställning består, dels vara användbar för såväl Svenska kyrkan även i framtiden som för andra trossamfund och organisationer. Det föreslagna registreringssystemet utgår från att varje församling skall kunna ha en stor del av den tekniska och kontorsmässiga hanteringen av förteckningar över dem som tillhör kyrkan samt andra samfund och organisationer förlagd till en central institution, Dataservice för samfund och organisationer. Ett för varje församling slutet register skall upprättas med hjälp av modern ADB-teknik och anknytas till det centrala dataregistret. Serviceinstitutionen skall enligt förslaget organiseras i form av en förening, i vilken församlingarna inom Svenska kyrkan skall vara medlemmar. Församling inom annat trossamfund än Svenska kyrkan liksom övriga organisationer kan ansluta sig till serviceinstitutionen och genom att skicka in förteckningar över sina medlemmar erhålla samma service som församling inom Svenska kyrkan. Härigenom blir offentlighetsprincipen ej tillämplig och det blir alltså omöjligt för utomstående att i serviceinstitutionens register ta del av uppgifter om människors samfundstillhörighet.

I motionen 1971:608 framställdes samma yrkande som i den nu förevarande motionen. I sitt av riksdagen godkända betänkande SkU 1971:48 avstyrkte skatteutskottet bifall till yrkandet med hänvisning till att frågan om registrering av samfundstillhörighet redan var föremål för övervägande inom 1968 års beredning om stat och kyrka.

Utskottet

Enligt folkbokföringskungörelsen skall den personakt, som upprättas för varje inom landet kyrkobokförd person, innehålla uppgift huruvida vederbörande tillhör Svenska kyrkan. För den som inte tillhör Svenska kyrkan antecknas inte någon samfundstillhörighet.

I motionen 1972:847 begärs att samfundstillhörighet för personer, som inte tillhör Svenska kyrkan, skall registreras då vederbörande själv lämnar uppgift därom. Yrkandet motiveras med att avsaknaden av sådana

uppgifter gör det svårt för invandrarkyrkorna att få kontakt med sina trosfränder.

1968 års beredning om stat och kyrka har i sitt betänkande Samhälle och trossamfund (SOU 1972:36) föreslagit, att folkbokföringen skall överföras till borgerlig myndighet. Beredningen har även uppmärksammat att Svenska kyrkan, invandrarkyrkorna och de fria trossamfunden vid en omläggning av folkbokföringen har behov av vissa uppgifter rörande sina medlemmar för att kunna fullgöra sin verksamhet på ett tillfredsställande sätt. Som framgår av den tidigare lämnade redogörelsen har beredningen med anledning härav föreslagit, att ett nytt registreringssystem skall införas för medlemmar av såväl Svenska kyrkan som andra trossamfund och organisationer.

Frågan om registrering av samfundstillhörighet är således redan uppmärksammad. Enligt utskottets uppfattning bör frågan om ändring av nuvarande regler anstå i avvaktan på det slutliga ställningstagandet till beredningens förslag. Utskottet avstyrker således bifall till yrkandet i motionen 1972:847.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionen 1972:847.

Stockholm den 17 oktober 1972

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herr Brandt (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Josefson i Arrie (c), Wärnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Sundkvist (c), Wikner (s), Nilsson i Trobro* (m), Stadling (s), Olof Johansson i Stockholm (c), Johansson i Jönköping (s), Söderström (m) och fru Normark (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1656 S Stockholm 1972